Molnár Gyula

A fehérgyarmati református egyház története

Feljegyzések a FEHÉRGYARMATI református egyház történetéből

Fehérgyarmat és a református egyház itteni történetét a legkorábbi időktől 1740-ig csak nyomtatásban megjelent művek alapján ismertetem, elsősorban H. Kiss Kálmán nagykőrösi tanítóképző intézeti tanár, korábban mándi lelkipásztor, egyházmegyei levéltárnok könyve alapján /"A szatmári református egyházmegye története". Kecskemét,1878./ - 1740-től az anyakönyvek és a későbbi jegyzőkönyvek alapján olyan anyagot kívánok ismertetni, amely nyomtatásban még nem jelent meg, de helytörténeti szempontból érdekes. H. Kiss Kálmán könyvét folytatta F. Varga Lajos /A szatmári ev. ref. egyházmegye husz éves története 1875-től 1894 végéig. – Szatmár, 1896./, az ő munkájának folytatása pedig Sipus József könyve /"A szatmári református egyházmegye 40 éves története." – Budapest, 1941./ s Fehérgyarmat történetének felvázolásánál ezeket a műveket is felhasználom. 1935-től napjainkig a presbiteri jegyzőkönyvekre és a mai tanuk beszámolóira támaszkodom.

A kezdet

A honfoglalás kutatóinak véleménye szerint egy településnek csak akkor jelezték a törzs nevét, ha a település nem a törzs szálláshelyének területén feküdt. Az ilyen települések lakóit általában különleges feladatokkal bízták meg. A honfoglaló magyarság egyik törzse a Gyarmat nevet viselte s a történelmi Magyarország területén tudomásunk szerint 5 Gyarmat nevű település van: Balassagyarmat, amely a birtokos Balassákktól kapta az előnevét s a hegyekből kivezető utakat ellenőrizte. Fehérgyarmat, amelynek előneve valószínűleg az ismétlődő jeges árvizekre utal, feladata pedig a Tisza és a Szamos átkelőhelyeinek ellenőrzése volt. Ugyanígy ellenőrizték Füzesgyarmat lakói a Körösök átkelőhelyeit, előnevük pedig az ottani füzeseken alapul. Arad megyében van Feketegyarmat, amely a környező fekete-fenyőktől kapta az előnevét s a Maros réveit őrizte. Kaposgyarmat is ilyen őrség volt Somogy határán: amint István idejében Koppány lázadása is bizonyította, ezt a vidéket állandóan szemmel kellett tartani. /Párhuzamok: a Keér törzs tagja Szamoskérnél és Kérsemjénnél őrizték a Szamos átkelőhelyét, Hajmáskéren a Veszprémet Székesfehérvárral összekötő hadiutat a Bakony aljánm amire tihanyi apátság alapítólevele is utal 1055.ben, a mai Bedegéknek pedig ugyanaz volt a feladata, mint Kaposgyarmatnak./ Fehérgyarmat ezek szerint feltehetően honfoglalás kori település.

Írásos emlékek

A legrégibb írásos emlék arról szól, hogy Nagy Lajos király 1363-ban az észak-olaszországi Massel család birtokát, Fehérgyarmatot Gilet Miklós nádor fiainak adományozta. 1380-ban már Gyarmathy Lőrinc a birtokos, de 1410-ben már Báthory István és Benedek, akik ettől kezdve évszázadokon át voltak egyéb nemes családokkal együtt Fehérgyarmat urai. A nevezetesebb itteni birtokos családok: Rozsályi Kun, Rozgonyi István, Drágffy János, Bethlen István és Péter. A kisebb birtokosok, akiknek neve ebből az időből fennmaradt, ezek voltak: a későbbi gróf Károlyinak, a Kállay család, amely Kérsemlyén birtokosa is volt, valamint a Mándy, Kardos, Kalydy, Fábián, Kézy Bartha, Korponay, Csoknyay, Jékey és Gacsályi családok, valamint más nemes családok is, amelyek összesen 254 házat laktak, míg a város összes házainak száma 315.

A középkorban Matolcs volt vásártartó mezőváros, kis határa miatt azonban nem bírta a mezővárosi terheket, így ez a jog Fehérgyarmatra szállt, amely ebben az időben Nagy-Gyarmatra, Kis-Gyarmatra és Tömöttvárra tagozódott. Az utóbbi a Báthoryak egykori földvárának az emlékét őrzi a Tömöttvár utca Fehérgyarmat déli részén.

Fehérgyarmat történetéből a török hódoltság korából keveset tudunk. Tudjuk, hogy Fehérgyarmat és Kisar között táborozott Schwendi Lázár és Hasszán basa serege 1565-ben, tudjuk, hogy 1595-ben Kakas Lukács volt a mezőváros bírája, aki tanúként szerepelt Tardi Vörös Zsófiának a nagyari jószágába történt beiktatásánál. Azt is tudjuk, hogy nemcsak a járványok, háborús viszontagságok okoztak gondot a gyarmatiaknak, hanem a gyakori árvizek is, amikor a Tisza, a Szamos és a Túr elöntötte a határát. Ezzel magyarázható a keserűen tréfás mondás: „Úgy szeretem, mint gyarmatiak az árvizet!”

Egyházi adatok

Fehérgyarmat az 1334. évi pápai tizedjegyzék szerint az ugocsai főesperességhez tartozott és Miklós nevű papja 23 dénárt és 6 garast fizetett dézsma gyanánt.

Baranya mellett Szatmár és Bereg csatlakozott legkorábban a magyarlakta vidékek közül a reformációhoz. A hit megújításának nagyszerű mozgalmát már 1527-től nagyhatalmú Drággfy és Perényi család támogatta s a reformálást olyan kitűnő emberek végezték, mint Kopácsy István, Batizi András, Tordai Demeter, Hevesi Mihály, Bogácsi Demeter, Radán Balázs és mások. A pártfogókhoz rövidesen csatlakozott a Báthory család is. A reformáció korai elterjedését mutatja az is, hogy itt voltak az első zsinatok is, amelyek a további fejlődés irányát megszabták:

Erdődön már 1545. szept. 20-án, Óváriban 1554-ben a böjt harmadik vasárnapján s ugyancsak Erdődön 1555. febr. 24-én zsinatot tartottak, s csak ezek után következett az 1567 évi debreceni zsinat /febr. 26-28-án/, amely a református egyház ma is érvényes hitvallásait elfogadta és első törvényeit meghozta. Így Fehérgyarmat is már ezekben az években csatlakozott a reformációhoz.

Templomát egyébként Báthory István erdélyi vajda építtette a kenyérmezei csata /1479.okt.13./ zsákmányából a két nyírbátori templommal egyidejűleg. A gyarmati templom minden bizonnyal 1486-ban készült el, amikor János barát Budáról utazva megtekintette az 1488-ban többé-kevésbé elkészült bátori templomokat, átvette a gyarmati templomot, s innen utazott tovább s kolozsvári Szent Mihály templom bővítési munkálatainak megtekintésére, s egyúttal elhatározták a mai Farkas utcai református templom építését, amely ma Közép-Európa legnagyobb egyhajós gótikus temploma. Eredetileg a gyarmati templom is gótikus volt, de a mainak csak a feléig terjedt, amit az addig meglévő támpillérek is bizonyítanak.

A fehérgyarmati református lelkipásztorok nevével egyéként 1569-ben találkozunk először, amikor Meggyesi István, Szoboszlai György, Varsányi Nikodém és Nánási Gergely részt vett egy nagyváradi értekezleten. Valószínűleg azért volt nagy református lelkipásztora ekkor Fehérgyarmatnak, mert a plébánossal együtt a káplánjai és az itt levő szerzetes /Varsányi Nikodém pl. bizonyára az volt!/ egyidejűleg csatlakozott a reformációhoz. A további lelkipásztorok: 1646-ban Mezőlaki Miklós, aki rész vett az emlékezetes szatmárnémeti zsinaton. 1690-ben Kismarjai Veszelin Pál esperes. 1717-ben Baróthi Kelemen. 1722-25-ig Kállai János, aki innen Óváriba ment, amikor az egyházlátogatás ezt jegyezte fel: „Infra pagos etiem minores haec Ecclesia est ingratissima, merdedem ministrorum hactenusetiam retinet, multa promittens, pauca praestans, nisi exolverint restantias clarissimi notarii et rectorum dourum: maneant sine ministris!” /Rövid fordításban: „A környező kisebb gyülekezetek között is igen hálátlan az az egyház, amely nem adja meg a lelkipásztorok fizetését, sokat ígér, keveset ad, ha nem adják meg a lelkipásztor és a két tanító hátralékát, akkor lelkész nélkül maradnak!”/ - 1725-37-ig: Rimaszombati Vitéz István esperes.

A XVI. században Fehérgyarmat földesurai az ecsedi Báthoryak voltak. A templom építtető Báthory István dédunokája, Báthory György fia /1555-1605./ 32 éves korában már országbíró, Somogy, Szabolcs és Szatmár vármegyék főispánja volt, a 15 éves török háború egyik hadvezéreként is kitüntette magát, emellett nagyecsedi várában értekezést írt a Szentháromságáról, zsoltárokat és dicséreteket írt és fordított, 1587-ben pedig egy kb. 15 mázsás harangot öntettek Fehérgyarmatnak, amely ma is szol és benne van az ércbe öntött szöveg:

„Hoc opus fieri curavit oppido Fehérgyarmat illustris ac magnus Dominus Stephanus de Báthor, Anno 1587." /Magyarul: „Készítette Fehérgyarmat erődítette mezővárosának Tekintetes és nagyságos Báthory István úr 1587-ben."/ 1605-ben bekövetkezett halála előtt még megtámogatta Bocskay István szabadságharcát erkölcsileg és anyagilag is. Egyéniségről jó leírást kapunk Makkai Sándor „Ördögszekér" c. regényében. Feljegyezték egy mondást, amikor Bécsbe hívták: „Ha az ecsedi vár is eljön velem, elmegyek!"

A mozgalmas XVII. század első feléből csak a község birtokjogai változásáról vannak adataink, az egyházi életről alig. A század közepén Gyarmat esperesi székhely volt.

A század második felében már sokasodnak a felhegyezni valók.

1650-ben Paku Márton /a hagyomány szerint hajdukapitány volt/ ezüst keresztelő poharat adományozott az egyháznak. A pohár ötvösmunka.

Ugyancsak szép ötvös-munka az ezüst kenyérosztó tányér, amelynek köriratai: „In honorem Die et usum Eccl/esi/ae Gyarm/at/ae offert hocce munusculum g/enerosus/ d/omi/nus Johannes Czoknyai A.D. 1656." /Isten dicsőségre és a gyarmati egyház használatára adományozza ezt a kis ajándékot az Úr Vacsorájához nemes Csoknyai János úr 1656-ban."/

1677-ből való az az a csipkebetétes, szinte teljes épségben megmaradt úrasztali terítő, amelynek a felirata: „Atta az gyarmati ecclesiához M.K. 1677." Ennek az ajándéknak az értékét növeli, hogy az u.n. gyászévtizedben készült, amikor számos lelkipásztor sínylődött a gályákon, a gyülekezettől a templomát is elvették, a reménység azonban az üldöztetések között is élt.

1668-ban még egyházkerületi közgyűlést is tartanak Fehérgyarmaton, amikor 19 lelkipásztort bocsátanak ki szolgálatra, 1672. febr. 8.-án azonban a vármegye Orosziban már ezt állapítja meg: „A gyarmati templomot is elfoglalták és tovább megsértették a religiót /vallást/…" A vármegye megbízza Rejki János követet, hogy az ügyben járjon el.

A templomot az a Báthory Zsófia vette el, aki reformátussá lett azért, hogy II. Rákóczi György fejedelem felesége lehessen, férje halála után azonban visszatért a katolikus egyházba és a reformátusokat minden eszközzel üldözte. Hogy et az üldözés milyen méretű volt, azt jellemzik azok az adatok, amelyek Gyarmat környékére vonatkoznak a porcsalmai lelkészet és az ecsedi tanító elfoglalták és szatmári várban fogva tartották, az erdődi református egyház javadalmait lefoglalták, az ecsedi templomot, mint a gyarmatit is, elvették!

Amikor Rajki János ezeket a sérelmeket Bécsben előterjesztette, Báthory Zsófia 1673. márc. 6-án dühödt levelet írt „az istentelen pogánynál alábbvaló, pápistákat üldöző gyarmatiaknak." Ezt írta: „Az ott levő pater plébánosra oly vigyázással legyenek, hogy ha valamely istentelen emberek miatt valamit szenvedne a pater, te is /Gyarmat bírja/ a várossal együtt lakolni fogsz és valamennyi kálvinista prédikátort – kiküldvén mindenféle szolgáinkat – Munkács várába behozhatunk. Az egyházi dolgokban mindenben az pater őkelmétől függjenek, mint igaz lelkipásztortól s ebben a nemesek se álljanak keresztül, mert azok titeket az mi kezünkből ki nem menetek, tinektek nem is parancsolnak. Azonban őket is meg tudjuk találni. Ezen levelünk conscienciáját /értelmét/ jól a homlokotokra írjátok, gyarmatiak!" – A király – úgy látszik – helyet adott a gyarmatiak kérésének, Báthory Zsófia azonban a királyi döntést semmibe vette, ezért „Gyarmat város nemes és közönséges lakosai" 1675. máj. 5-én azt kérik a vármegyétől, hogy Báthori Zsófiaával szemben adasson fegyveres segítséget a szatmári városparancsnokkal, mivel Báthory Zsófia a bíróhoz címzett pátensében megparancsolja, hogy a református prédikátor a városból kitakarodjék s kijelenti, hogy a királyi végzésnek ellenszegül s akár fegyverrel is megy a gyarmatiak ellen. /Szatmár vármegye levéltársa, fasc. 21., 1675/47. sz./ A megye ismételt közbelépésére Báthory Zsófia Munkácsról ezt írta 1677. máj. 3-án: „A jus patronatusságot Gyarmaton senkinek nem engedjük. Ha a hivatal vendégen /ez a református prédikátor/ valami azért esik, tulajdonítsa magának, kit okvetlenül el sem kerül. Mi senkit nem erőltetünk hogy vallását változtassa /!?!/, más emberek jószágában nem disponálunk olyan dolog felől, hanem aholott birodalmunk vagyon, szabadok vagyunk, mely dolgot a mi eleink is elkövettek a maguk jószágaiban, semmi ujságot eziránt nem cselekszünk. /Szatmár vm. levéltára, fasc. 23., 1677./

A kérdés végül is megoldódott: 1681-ben meghalt Báthory Zsófia, ugyan ebben az évben összeült a soproni országgyűlés és a gyarmatiak visszakapták templomukat, amelyhez annyi hűséggel ragaszkodtak.

Amint a református egyháznak mindenütt iskolákat állítottak, ennek így kellett lennie Fehérgyarmaton is, az egyházmegyei levéltár azonban csak 1690-ből tartalmaz olyan írásos emléket, amely említést tesz a gyarmati iskoláról. 1707-ben az iskola háromosztályos. 1724-ben az egyházlátogatás ezt jegyzi meg: „Közel 60 gyermek volt ezelőtt egy esztendővel az oskolában, most pedig harmadrésznyi sincs, de amelynek nem a rektor az oka, hanem a romlásban lévő oskolaház és a rektori fizetéssel nem gondolás".

1725-ben négy, 1726-ban pedig már öt osztályos volt az iskola.1731-ben azzal fenyegetőzik az egyház látogatóság, hogy gyarmat nem kap tanítót, ha nem építenek iskolát. Az iskola azonban így is csak 1761-ben épült fel a tanítói lakással együtt.

A tanítói fizetés ez volt: akinek vetése volt, adott a rektornak egy kereszt búzát, akinek vetése nem volt, az 40 kis pénzt adott. A három nagyvásárkor a vásárvám fele a rektoré volt, a hetivásárok alkalmával pedig minden szekértől 4 pénzt kapott. Ezenkívűl három kerülő sorfőzése is volt.

A levéltári adatok a következő tanítók nevét őrizte meg: 1690-ben Dálnoki György, 1705. Fehérgyarmati János, aki itt született, 1707. Matolcsi Őri István /Matolcson született/, 1724. Tunyogi Mihály, 1726. Vári János, 1729. Ungvári István. 1732-35. Csengeri Pál.

Az 1730-as évekbe a szatmárnémeti gyülekezetben egyes nyughatatlan emberek sok bajt okoztak, zavart keltettek. Ezért az esperes-lelkipásztor, Jeremiás István „az egyházi fegyelmet ismerni nem akaró Németit 1738 tavaszán elhagyná, s Fehérgyarmatra ment." Ebből az alkalomból Zoványi György püspök levelet ír Jeremiás Istvánnak 1738. márc. 24-én: „Tiszteletes Szénior úr! Adja meg Isten kegyelemnek azt, amit kívántak elvenni az emberek… Igen bölcsen változtatja kegyelmed szállását, a tisztviselőnek nyugodalmasabb, sőt tekintélynek és becsületének megtartására általában jobb az ilyen hely."

A németi egyház egyébként 1742-ben, jan. 12-én bocsánatkérő levelet küldött Fehérgyarmatra Jeremiás Istvánnak, a gyülekezet kitűnő lelkipásztornak és az egyházmegye nagyemlékű esperesnek, akinek mind Fehérgyarmat, mind az egyházmegye sokat köszönhet: ő kezdte vezetni az egyházközség anyakönyveit 1740-ben s az egyházmegye életét is hosszú időre megszabták a bölcs intézkedései. Hogy milyen közmegbecsülésnek örvendett, azt mutatja gróf Bethlen József máramarosi főispán egyik levele is: „… Bizony megvallom, hogy szíves szerencsém volna, feleségemmel együtt, ha tiszteletes jó uramat tiszteletes jó asszonyommal együtt szegény házunknál szemlélhetnők. Feleségem tiszteletes jó uramat velem együtt s tiszteletes jó asszonyomat minden jóknak szíves kívánásával köszöntvén egy pár hiúzkörmöt küldött. Ezzel ajánlom Isten oltalmába kegyelmedet… stb."

Jeremiás Istvánnal a fehérgyarmati református egyháznak új korszaka kezdődik, amelyről alább lesz szó.

A fehérgyarmati református egyház élete 1740-1830-ig

Ebben a korszakban Fehérgyarmat lelkipásztorai a következők voltak: 1738-1759. Jeremiás István esperes. – 1759-1774. Vasvári Ódor István, aki innen Porcsalmára ment. – 1775-1783. Bosvai István, aki egyenesen a sárospataki főiskoláról jött és igen tanult ember hírében állt.

Ő is Porcsalmára távozott. 1783-1804. Szigeti István, aki debreceni diák volt s külföldi egyetemen is tanult. Óváriból jött Gyarmatra. 1804-1830. Domján György, aki viszont Sárospatakon tanult s előbb káplár volt Gyarmaton.

Ugyanabban az időben a következő tanítók működtek Fehérgyarmaton: /Mivel a Zoványi kánonok 13. cikkelye szerint esperesi székhelyén nem kellett egyházlátogatást végezni, így Jeremiás István fehérgyarmati lelkipásztorsága és esperessége idejéről egyházlátogatási és levéltári feljegyzés nincs, a tanítók nevét sem ismerjük 1760-ig!/ 1760. Demjén István. -1761. Szatmári András, akinek iskolája nagyon virágzó volt. -1763. Balázsi István, akinek igen sok tanítványa volt. 1765. Petróczi Ferenc. -1770-72. Erdélyi István, dicséretes tanító. -1775. /Valószínű, hogy közvetlenül Erdélyi István után következett, de az első feljegyzés ebben az évben említi./ Szegő István, aki később gebei pap lett s ott is halt meg. -1777-79. Csécsi Nagy János, aki később hermánszegi papként halt meg. -1779. Bakó Miklós, akinek 110 tanítványa volt s később pap lett. -1781. Kubinyi N., aki Gyarmaton halt meg. -1785-87. Ványi Gáti Mihály, aki innen Almásra ment papnak. -1787-89. Domján Mihály, aki 1810-ben Madai pap volt. -1790. Csonka János. -1791-94. Etédi József, aki Nagyarba ment papnak. -1794-97. Rozgonyi Ferenc. -1797. Magyar István. -1800. Márk Ferenc, aki darai pap lett. -1803. Kis Mihály, aki előbb nábrádi, majd méhteleki rektor lett. -1805-08, Szaplonczay Pál, aki almási rektor lett Ugocsában. -1808-09. Orbán György. -1810-13. Szaplonczay János. -1814-17. Gyalai Pál „épületes tanító”. -1817-1820.- 1821-23. Erdélyi József. „Dicsérik de ideje kitelvén, elbocsátják.” – Melegh Zsigmond, egyszersmind káplán. /1823-26./ 1825-ben jó tanítványi /szintaxistái/ is voltak. Mint jó tanítót, Németibe hívták meg tanító-káplánnak.

1764-ben megszervezik a segédtanítói /preceptori/ állást s ezeken a „kisebb tanítóknak” a névsora:

1764. Ikafalvi Ferenc. -1777. Buzik Gábor, aki kisari rektor lett. -1778. Ónody György. -1779. Kocsis György. -1780. Tályai Márton. -1781. Árkai Sámuel. -1782. Aszalai István, aki a következő évben nagyari rektor lett. – 1783. Nyilas Sámuel. -1787. Bihary János. -1788. Handsovoszky János. -1801. Mikola Ábrahám, innen Kisarba ment. -1802. Füzi János. -1803. Orsi Pál. -1804. Bartók Imre. -1806. Lábasi István. -1808. Szabó Ferenc. 1809. Dobos István. -1810. Szarvas József.

-1812. Beregszászi József. -1813. Kovács János, „kinek a következő évben gyenge iskolája lévén maga is tanulásra serkentetik.” -1817. Toronyai Ferenc. -1818. Szőke János. -1819. Szakács Ábrahám. -1821. Gönczi Sámuel. -1823. Szakál György. 1824. Kassai György, „kedveltetik”. -1825. Ráski János. -1826. Ferenczi István. -1827. Prágai István. -1829-31. Széles Béniám, aki Porcsalmára ment rektornak.

A kisebb tanítóknak a proceptorság gyakorló év volt a gyülekezetben. Aki tovább akart tanulni és pappá lett, az visszatért Patakra, hogy tanulmányait befejezze, aki a pedagógiai pályán akart maradni, mint „a nemzet napszámosa”, az rektornak ment valamelyik gyülekezetbe.

A lelkészi fizetés a XVIII. században, kb. 1705-től kezdve:

Pénzbeli fizetés 150 Ft., halotti prédikálás 1.-Ft. Keresztelésért 1 tyuk, 1 kenyér. Esketés 1.-Ft, nemesektől több. –Mindenik mezőn van egy-egy parókiális kaszáló rét. Van ismét 2-2 szántóföld. Mindkét járáson 2-2 szántóföldet háromszor megszántanak. Elégséges tűzifát adni tartoznak. -1699-ben Vince János testált egy szántóföldet a fülpösi uton. Kovács Mihálynétól zálogosítva 1 szántóföld 1.-Ft-ért. Egy kenderföld Zsarolyán felé. Batizi Márton is adott a Pál Kovács Mihályné földje mellett egy földet az ekklézsia számára – örökké – a kis mezőn. Ismét egy kenderföldi a Péterkottyában, a fülpösi utra jön ki. –Méltóságos gróf Bethlen Ádám úr rendeletéből a lelkipásztor kap 6 köböl buzát, egy hordó bort, egy verő disznót, a géberjéni malomból „szabbathalét” /a szombatnapi vámjövedelmet/. H. Kiss Kálmán feljegyzi /Széles A. és Bélteki M. adataira hivatkozva/, hogy „maguk a gyarmati egyháztagok mentől kevesebbet fizettek, ugyhogy 1726-ban 140.-magyar forintnál s a stólánál a lelkész többet nem kapott. E csekélyésget sem fizették rendesen, ugyhogy az 1725-i vizitáció azzal fenyegeti őket, hogy pap nélkül maradnak.”

1801-ben a lelkészi fizetés: 127 rhén. forint, 44rhén. forint stóla, a fafizetés elegendő, két fordulón 10db föld, két fordulón 2db kaszáló.

A tanítói /rektori/ fizetés 1705-től:

Minden gazda tartozik egy kereszt buzával, ha 10 keresztje terem, ha nem terem, 10 polturát ad. Adnak fát is. A tanításért a tanítványoktól is kap javadalmat, amelyet későbbi kéz az egyes osztályok tanulóitól 18 máriástól 50 dénárig szab meg. A halotti éneklésért adnak 1 tyukot és 1 kenyeret, később a prédikációs temetésért 34, az énekes temetésért 24 dénárt. Harangozásért egy-egy kéve búza. „Vásárbeli jövedelem is vagyon. Hétköznapokon is amit helyben a piacra eladni hoznak, abból is cseppen valami.”

1801-ben a rektori fizetés:

59 rhén.forint 30 krajcár készpénz, 41 rhén.forint 12 krajcár tandij, 4 boglya széna, fa elegendő.

A preceptornak fizet a rektor:

9 rhén.forint 48 krajcár, ugyanennek fizet az ekklézsia a harangozásért 32 rhén.forint 18 krajcárt, mindkettőjük tartására fizet az ekklézsia 59 rhén.forint 18 krajcárt, buzát fizet az ekklézsia 6 köblöt.

1779-ben gyarmati rektornak 110 tanítványa volt, a tanrendszerről azonban nincs tudomásunk, de valószínű, hogy mint máshol, itt is annak az akadémiának a gimnáziumi alsóbb osztályokban érvényes tanrendjét alkalmazták, ahonnan a rektorok és a proceptorok származtak. A Szatmári Egyházmegye 1795. évi tanterve a gyarmati iskolát azok közé sorolja, ahol a latin nyelvet is tanítják, de csak az első magyar iskola végeztével s összesen 4 évre szabja. Ez már nyílván korábbi gyakorlat volt, de csak fiúgyermek számára, mert a lányok csupán a vallás, az írás, olvasás és a számolás alapelveit tanulták. 1801-ben a rektornak 40 tanítványa volt a felsőbb osztályokban, a proceptor pedig 100 gyermeket is tanított olvasni 1788-ban dec. 1-én Szigeti István lelkipásztor feljegyzése szerint a gyarmati iskolában 124 fiú és 115 leány tanult. /Az ezt közvetlenül megelőző népszámlálás Gyarmaton összesen 1.525 lakost talált!/

A gyülekezet keresztelési, esketési és temetési anyakönyveit Jeremiás István esperes-lelkipásztor 1740. jan. 1-től kezdte vezetni, az Úrvacsorához bocsátott gyermekek névsora 1760-tól van meg. A nyilvános bűnvallásra kötelezett egyháztagok nevét szintén Jeremiás István kezdte feljegyezni /"Gyakorta kelletvén poenitensekvel Ekklézsiát követtetne… Anno 1747. a notáltam":/: a névsor még évtizedeken át folytatódik s általában három ok szerepel az ekklézsiát követőknél: paráznaság, káromkodás, lopás. /Az ekklézsiát követők névsorát nem hozzuk nyílvánosságra!/

Az 1740-ben keresztelt, esketett és eltemetett egyháztagok névsorát teljes egészében közlöm, 1741-ből a ma is ismert családok adatait, majd az 1742. évi pestisjárvány emlékezetes bejegyzéseit, végül az Úrvacsorához bocsátott gyermekek anyakönyvének adatait közlöm 1760-63-ig.

<u>„A megkereszteltetteknek seriesse /névsora/ Anno 1740., Jeremiás István idejében":</u>

Január

1.Kajdi János Sáráját

2.Menyhárt Erzsókot

12.Vári Jánosnak Istvánt Pető

Pető Miklósnak Józsefet Barta

Györgynek Erzsókot

21.Maczonkai Györgynek Sárát

28. Szegedi Borb. Mihálynak Klárát

31. Mándi Györgynek Sárát

Február

7. Bátori Jánosnak Katát

9. Nagy Andrásnak Chriskát

20. Kocsis Mihálnyak Sárát
27.Hetei Mihálynak Zsuzsannát
28.Kajdi Istvánnak Lászlót

Március
7.Kiss Mihálynak Jánost
10.Bihari Istvánnak Andrást

15.Bodoki György deáknak Józsefet
18.Szabó Mártonnak Erzsókot
20.Ferenc cigánynak Györgyöt
Veress Jánosnak Máriát
24. Kiss Lászlónak Máriát

Április
2.Maczonkai Gergelynek Erzsókot
6. A pápista Bakácsnak Antoni Ferencet
10.A bába unokáját Erzsébet
11.Pető Istvánnak Györgyöt
13.Török Páternek Zsuzsannát
18.Gacsályi Miklósnak Józsefet
26.Rákos Józsefnek Christánt

28.N. Varga Istvánnak Annát
Május
1.Péter Istvánnak Györgyöt

Junius
12.Seres Mártonnak Lászlót
17.Szabó Péter fattyát Zsuzskát
21.Gödény Gáspárnak Jutkát

Julius
3.Miski Jánosnak Lászlót
Augusztus
14.Imre Istvánnak Istvánt
21.Szilágyi Istvánnak Ferencet

Október
5. Péter Andrásnak Sárát
28.Szabó Andrásnak Sárát
Ari Jánosnak Gábort
Ari Jánosnak Gábort
Nocte/éjszaka/Bakó Imre uramnak
Borbálát és Istvánt

December
13.Sőtér uram cigányak Mihályt
15.Panyolai Istvánnak Mihályt

1741.

Január
14.Zihali Sámuelnek Istvánt
Tóth Jánosnak Istvánt
15.Ari Istvánnak Lászlót
17.Gacsályi Pálnak Pétert
22.Papp Ferecnek Istvánt

Február

27.Márton Istvánnak Zsuzsát
Március
1.Mándi Ferencnek
24.Gacsályi Mártonnak Chirstiánt
Április
3.Szűcs Ferencnek Erzsébetet

Május
1.Pista cigánynak Lászlót
14.Széles Ferencnek Istvánt
Junius
4.A pápista szakácsnak, Barna Istvánnak

Julius
12.Miski Andrásnak Pált
23.Bakcsicsnak N.M. Ferencet
/házuknál/
24.Miski Andrásnak Klárát

Augusztus
4.Egy pápista menyecskének fattyu fiát
21.Ifj. Fábián Istvánnak Zsuzsannát
24.Nagy Istvánnak Erzsókot

Szeptember

8.Szücs Mihálynak Györgyöt
10.Bányai Ferencnek Borbálát

Egyben esketett házasok az
1740-ik esztendőben:

Március
11.Panyolai István Lucza Erzsók
18.Bálint Sámuel Nagy Pálnéval
/Géberjénben/
31.Szekeres István vitte Zsarolyánba Gacsályi
Mihály lányát

Április
1.Kerekes Györgyöt Bátori Máriával

26.Birta István

Május
2.Kovács Mihályt Szabó Erzsókal
3.Lakatos
4.Zihali Sámuelt Karikás Katával
17.Szabó István Mándra vitte Gyarmati Pannát
Junius
20.Szücs Ferenc hozta Kölcséből N.N. Pap János
Dancs Erzsók
Julius
19.Tóth

24.Kis Albert Csengerből Csáki
Augusztus
2.Pap Sámuel
Szeptember
28.Hozta Barta takács fia N.N. Matolcsról
Október
6.Szabó Ferenc Kozma Panda

December
12.Panyolai Mihály Korodi Ilona
1741.
Jan.9. Zihali Istvánt Görög Sárával
Ápr.24. Varga János Bálint Borbárát
Május.2. Oláh Istvánt Seres Erzsókkal
3.Kis János Lévainét hozta
Jun.6. Tót János Csere Ilonát
Simából hozta
Aug. 7. Polyák János Gecsei Erzsókkal

El temettetek seriesek ab 1940.
Jeremiás István F.Gyarmati parochus és Szatmári
Tractus seniora idejében.
1740.
Jan.10. Balog Istvánnét préd/iká
cióval/.
Fábián István kis leánykáját énekléssel.

Febr.28. Laboncz Istvánt préd.

Márc. 18. Gyarmtinét pr.
Ápr.14. Birta Istvánnak feleségét pr.
22.Pető István kisfiát ének.
Jun.12. Püspök Gáspár pr.
Jul.15. Barta Andrásné
Szept.24.Egyházfi Bücs Mihály vizbeholt fia pr.

Okt.19.Oszlányi gyermeke ének
Nov.6. Zámolyi fia ének
Cigány Pista gyermeke ének-
Dec. Német Mihály
6.Horváth Mátrai/?/ leánykája pr.
18.Szoboszlai gyermeke ének.
1741.
Jan.9. Bálint Sámuelné gyermeké.
25.Korponainét
27.Ama szegény pataki öregembert
pr. ingyen
30.Csokonai Györgyöt pr.
Febr.2. Szabó Imre kislánykája én.

3.Varga Istvánné pr.
10.Szilágyinét a kerülőnét ének.

Márc.10. Bakó Imre kisfiát pr.
15.Tóth János pr.
Ápr. 1. Szerémi Péternek Jánoskáját pr.
5. Egy szegény világtalan pápista asszonyt ének.
10. Tóth Mihályt ének.
30.Temetette Sőtér József ur maga kislány-káját
Máj. 7. Tót Jánost
10./?/ N.N. Ferenc gyermekét ének.
Jun. 20. Kolozsvári Sára fattyát
Jul.16.Mándi Györgyöt leányát, vizbe fult .pr.
Aug.7. Kozma Miklóst pr.

1742.

Febr.7. Bányai Ferenc leányát pr.

10.Gere N.N. T. Sőtér úr öreg embere pr.
Barát gyermeke pr.
Rákos József öreg embere pr.
Márc. 8. Antoni Józsefnek fiacskája pr.
10.Zámolyi leánya ének.
15.Szücs Mihály pr.
29.Nemes varga Mihály pr.
31.barga András leánya ének.
Máj. 6.Tót István idősebb gyermeke
9.Kádár Mihály
14.Szilágyi János pr.
/Jeremiás István irásával bejegyzés/

Pestis kezdete
Jun 17. Pap András feleségét pr.
Jul. 3. Perecseninét pr.
4.Pap Ferencnét pr. betegségemben.
7. Pap Andrást pr.betegségemben

9.Püspök Gáspárné fiát, ének. Magam beteg lévén, nem találtatott prédikáló.
17.Perecsenyi Mária harang énekszó nélkül.
18.Perecsenyi Gyuri hasonlóképpen .
Papp Ferenc öccse hasonlóképpen.
20.Sőtér uram kocsisa hasonlóképpen.
21.Pap Jánosné hasonlóképen
29.Kajdi Józsefné préd.
30.T.Sőtér ur szolgájának gyermeke.
31.Harkai leánya ének
Aug.1. Pap Ferenc fiacskája énekszó nélkül
3.T.Sőtér úr kocsisának idétlen gyermeke.
Berkszei leányának a gyermeke, ének
4.Antoni József pr.

5. Gacsályi Pál leánykája ének.
7.Kolozsvári Mária pr.
8.Szerémio Péter Erzsókja ének
Huszti E.pr.
11.Kajdi János Lászlója pr.
12.Papista Szabó Erzsók pr.

13.Gacsályi Márton fia pr.
Kocsis Mihály pr.

14.Kancza fia
Korponai fia
Egy orosz fia
15. Török Péter leánya pr.
Solymosi István pr.

16.Géger Gáspár pápista pr.
Berkeszi pr.
Kolozsvári Ferencné pr.
Kolozsvári Sára fia pr.
T.Sötér uram orosz menyecske szolg.ének.

17. Mándi Sámuelné leánya pr.
Marczonkai Gegely leánya
pr.
Kolozsváriné ének.
Egy cigány leány ének.

Aug. 18. Pető István fia pr.
Kocsis Nihály minapi gyermeke
/Aug. 13-án született!/, ének.
Korponai leánya, ének.
19.Cigány Gyurka gyermeke, ének.
Riczu Lászlóné laány-öccse,
ének.

20. Gacsályi Márton vejének, Simonnak a leánya
ének.
21.Gacsályi Pál pr.
Mándi Erzsók pr.
Simon István, és gyermeke egy
koporsóban, ének.
Kovács Péter leánya ének .

22.Pap Mihály leánya, ének.
Pap Mihály leánya, ének.
T. Sőtér úr kecskése, ének.
orosz.
23.Tutyinka gyermeke, ének.
Csikos N.N gyermeke, ének.

24. Suba János gyermeke, ének
Török Ferenc leánya, ének .
Kozma Péter leánya, ének.
Ismét az ő leánya, ének.
25.Harkai leánya ének.
26.Pályi András felesége, pr.
Tiszt .Vári János gyermeke pr.
27.Szoboszlai György lánya, ének.
Varga Mihály gyermeke, ének.
Varga Istók gyermeke, ének.
Szabó Péter gyermeke, ének.
Egy orosznak a lánya ének.
28.Pető István leánya ének.
Birátné nagyobbik fia, pr.
Orosz Csordásné ének.
Nagy Kata fattya, ének.

29.Korponai leánya, ének
Kopronaitól ismét, ének.
Cigány Gyurika leányát, ének.
Mándi Sámuelné leánya,pr.
Bakó István leánya, pr.
Csüri Pál pr.
Macznokai György fia, ének.

30.Miski András gyermeke Pap Ferenc felesége
Bodoki György deák leánykája
Maczonkai Gergely leáykája.
Varga István felesége
Zihali István leánykája
Egy orosz templom alatt

31.Mándi Sámuelné fia
Bodoki György deák fia
Csüri Miklós huga
Öreg Miski András András gyermeke
Kárly Zsigmond gyermeke.

Szilágyi István fia
Ari Ferenc szolgálója

Pető István fia
és ugyan Pető István fia
Korponai gyermeke
Cigány Gyurika fia
Cigány Gyurika fia
Egy orosz menyecske
Szept.1. Szilágyi János gyermeke
Szilágyi István leánya
Pap Mihály s ugyan az gyermeke

Szabó Péterné gyermeke
Pap Gergelyné
Mándi Sámuelné fia
Egy cigány gyermek
Seres István gyermeke
Szabó Zsigmondné Kozma Panda
Barta György Pandi leánya
Török András leánykája
Ifju Fábián István leánykája
Bányai András napa
Imre István leánya
Péter István Leánya
öreg Miski András gyermeke
Kancza István fia
2. Gödény Gáspár gyermeke
Egy cigány gyermek
Antoni Józsefné ficskája
Egy cigány gyermek
Pető István
Gacsályi Pálné
Elek László
Az Asztalos huga
Német Mihály
Csüri Pál leánya
Zámolyi István leánya
Kancza István felesége
Ormos András leánya

3.Kozma Gergely gyermeke
Riczu Lászlónak két leánya egy koporsóban.
Pap Gergely fia
Botrágyi István gyermeke
Kozma Péter gyermeke
Maczonkai György felesége
Varga János udvarbírófelesée

Pető Istvánné
Becsei Klára
Kancza István fia
Egy orosz gyermek éneklés nélkül
Egy cigány asszony
4. Bakó Imre fia
Gacsályi Pál fia
Gacsályi András gyermeke
Halász Ferenc gyermeke
Márton István gyermeke
Egy cigány asszony
Csüri Pálné gyermeke
Somogyi Mihály ifju legény fia
Tóth Mihályné ifju legény fia
Tóth Pálné leánykája
Korponai István gyermeke
Kocsis Mihály gyermeke
Orosz gyermek
5.Gacsályi Márton fia
Pap Mihályné leánykája
Mándi Ferenc fickó szolgája
6.Cigány Pikóné, azon koporsóban
cigány Ferkó gyermeke
Csüri Pálné leánya
Berkesziné unokája
Bodoki György deák felesége
Széles Ferencnek a huga
Zilahi István felesége
Cigány Pista azon koporsóban maga fia
Nagy Kata Péter András felesége
Imre István gyermeke

Egy orosz gyermek
7.Ecsedi Zsigmondné, ugyan az ő fia
Gacsályi Ferenc Sára nevű leánya
Barta Takács György Jutka leánya
Lengyel Mihály, az orosz csordás
Orosz gyermek
Ugyancsak orosz gyermek
Miski András gyermeke
Péter András gyermeke
Bakó András gyermeke
8.Cigány Piko
Szücs Péter leánya
Oláh Istvánné
Hajdu András kisfiacskája
Varga Istók gyermeke
Rákos úr jobbágy asszonya
A vén Kósa
9.Szücs Péter fia
Csikos Kata fia
Pályi András leánya
Miski Andrásné
Márton a M. Gróf udvarából
Péter András gyermeke
Zámolyi István fia
10. Ari Péterné szolgálója
Cigány Pistáné gyermeke
Pető István utolsó árva fia
Kozma Istvánné
Lukács Jánosé fia
Imre István gyermeke
11.Gacsályi Márton
Miksi Jánosné
Gödény Gáspár
Tóth Mihályné menyecske leánya
Gacsályi János fia
Ormos András leánya
Maczonkai György fia
Miski Ferenc leány unokája
Cigány Ferkó fia
Orosz
Orosz
12.Gödény Gáspár leánya
Kis István gyermeke
Szücs András
Varga István gyermeke
Halász Ferenc gyermeke
Szabó Péterné leánya
Sofi Andrásné
Imre István gyermeke
Nagy László gyermeke
13. Varga Mihály fia
Maczonkaki Oéter fia
Rácz Istvánné leánya
Szabó Péterné fia
Zámolyi István fia
Varga János fia
Bányai András felesége
A kondás fia
14. Egy orosz leány
Török Ferenc leánya, azon koporsóban fia
Maczonkai György gyermeke
Szücs Mihály leánya
Ifju. Szücs Péter gyermeke
Ari János szolgálója
Gacsályi László felesége
Csüri Miklós felesége
Orosz
Péter András gyermeke
Orosz
Szilágyi Pál gyermeke
Kozma Péter gyermeke
15. Gégényi László fia
Gacsályi Ferenc
Kocsis Mihály gyermeke
Ari János kondás
Cigány Ferkó gyermeke
Cigány Marci
Nagy Kati gyermeke

Szept.16

Somogyi Mihály fia
Szabó Péterné
Balog N.N. gyermeke
Jósa János leánykája
Botrágyi István gyermeke
Varga Gergely gyermeke
Szoboszlai Mihály
Gödény Gáspárné
Suba Jánosné
Török János leánya
Szilágyi István fia
Szilágyi Pálné
Miski János gyermeke
Egy cigány gyermek
Nagy Márton
Margitai István gyermeke
Kovács Pál fia

17. Ari István fiacskája
Pál Kovács Márton leánya
Kajdi István Zsuzsannája
Egy orosz gyermek
Somogyi Mihály utolsó gyermeke
Gacsályi Pál utolsó gyermeke
Jósa János gyermeke
Szilágyi Pál gyermeke

18.Egy orosz gyermek
Mándi Ferenc Ferenc fia
Pál Kovács Márton leánya

Tóth Ferenc felesége
Püspök Gáspárné leánya
Hajdu András leánya
Gacsályi Márton gyermeke
Péter András
Imre István leánya

19. Egy orosz gyermeke
Bakó István fia
Miski György
Barát János gyermeke
Bodoki Miklós gyermeke
Bányai András gyermeke
Tóth Mihályné fia
Kovács Pál leánykája
Pályi András leánykája
Egy orosz
Tót István gyermeke

20. Barta György leánya
Maczonkai Péter
Ari Péterné Lászlója
Ifju Szüs Péter gyermeke
Borbély Mihály leánya
Kancza István
Jósa Márton gyermeke

21. Sánta Borka gyermeke
Korodi István fia
Ugyanaz ő fia
Rab Miklós fia
Gacsályi Miklós felesége
Erdődi István fiacskája
Huszti Mihály fia
Egy orosz

22.Panyolai István felesége
Nyíri László leánya
Korodi Mihály
Ugyanaz ő fia
Ari János fia
Ugyanaz ő fia
Bányai Ferenc fia, ugyanaz az ő fi a koporsóban
Bakó András leánya
Kajdi István Józsefe és Pistája
Sőtér úr kondása
Jósa János fia
Ugyanaz az ő fia
Márton István fia

23. Bányai Ferenc gyermeke
Kajdi János felesége
Szaniszlóból egy öregember
Szabó Zsigmond
Korodi István fia Pál

Szept.25.
Jósa János gyermeke
Egy orosz
24.Pál Kovács Márton fia
Szücs András leánya
Gacsályi Mihály menyecske leánya
Lakatos Mihály felesége
Varga János
Kajdi István Borbára leánya
Miksi Ferenc
Panyolai István
Orosz kettő gyermek egy koporsóban
25. Bálint Sámuel gyermeke
Ifju Szücs Péter
Gégényi László leánykája
Török Ferenc leánya
Szilágyi István szolgálója
Botrágyi István gyermeke
Egy orosz
26.Bálint Sámuel gyermeke
Ari Péterné Mihály fia
Bakó István eladó leánya Sára
Bihari leánya
Kati Miklós gyermeke
Kozma György gyermeke
Jósa János fia
27.Miski János gyermeke
Varga András gyermeke
30. Seres István gyermeke
Gégényi László
Tar Sándor leánya
Okt.1.
Pál Kovács Márton gyermeke
Gacsályi János
Szabó András leánykája
Ari ferenc
Birta János
2. Varga Nemes Mihály gyermeke
sine cantu(=éneklés nélkül)
Margitai István gyermeke
Püspök Gáspárné leánykája
Török Miklós leánya
Tardi János
Gacsályi Miklós, ugyan a leánya
Imre István
Tót János gyermee
3. Török Péter kislánykája
Bihari István kisfiacskája
Gacsályi Mihály árva fia
Nagy László gyermeke
4. Jósa Mártonnak a felesége
Birta Istvánnak az öccse
5

Okt.9.
Bakó Imre fia, Márton
Bihari István mostohája
Panyolai István árvája
Csikos András
Kiss László gyermeke
10.Kovács Pál gyermeke
Ari István felesége

11.Bakó Imre ficskája
Takács György fiát
Ormos András leánykája
12.Erdődi Istvánné
Takács György fiát.
Ormos András leánykája
13.Szerémi Péter kislánykája
Ari István kisfiacskája
Ari Jánosné minapi kisfia/A Kis János okt.4-én született./
Bakó Imre leánya, eladó volt
Kozma György gyermeke
14. Török János eladó leánya
Szainszlóról egy öreg embert
15.Barta György leánykája
Bakó Imre eladó leánya
16.Kis László gyermekecskéje
Somogyi István gyermeke
Varga János gyermeke
Szabó Márton /itt szünt meg a prédikálás/
Török Miklós fia
19.nagybányáról most jött Szücs Mihály leányának gyermeke.
20.Pál Kovács Márton fia
Oláh András
21.Török Miklós
22.Erdődi Ferenc
Csikosné, az öreg
23.Török Péter
27.Bodoki György deák ficskája
Varga Jánosné ifju legényfia
28.Nagy András fia
30.Maczonkai Péterné kisfia
Seres Márton gyermeke
31.Balogh N.N. gyermeke
Cigány Gyurka gyermeke
Nov.3.Mészáros Szabó Pál kisebb fia
Egy russzia
6. Szabó Mártonné leánykája
20.Régen született Bányai Mihály, öreg prédikátor
23.Kondása Sőtér József uramnak
Dec.10. Tót István leánykája
14.Korodi panyolai menyecske leányának idétlenj. Megholt a menyecske is.
28.Pápista Szabó Ferenc
29.Harkai
30.Szücs Péter

Jeremiás István jegyzete:”Mind pestis ez is,tovább is.”Mivel azonban 1743-ban összesen 15 halotti bejegyzés van, a járvány nyilván szünőben volt.
Az 1760-ik évben ezek adminttáltattak/bocsáttattak/ a Szent Sakramentummal való élésre.

<u>Húsvétkor</u>

Bányai György 15 esztendős
Szegedi János 17”

Szegedi Mihály 14”

<u>Pünkösdkor</u>

Jósa István 14 esztendős
Kálnoki György 15”

Sérándi Mihály 15”
Dani László
Szerémi Erzsébet 12”
Pap Borbála 12”
Szücs Erzsók 12”

Szücs Kata 13 esztendős
Kozma Miklós 16”
Gacsályi Mariska 10”
Horváth György 17”
Ari Ferenc 16”
Botrágyi István 16”
Bihari András 17”

Uj kenyéren

Horváth Kriska 12 esztendős
Bayor Erzsók 14 ”

1761.Húsvétkor

Bodoki Judith 15 esztendős

Pünkösdkor

Kajdi Erzsók 12 esztendős
Bátori Mária ”

Uj kenyéren

Gacsályi Amittha 13 esztendős
Bátori Mária 14”
Makra Zsuzsanna 14”

Uj borra

Kardos Klára 20 esztendős
Kajdi Borbála

……

762.Pünkösdkor:

Az én leányom is, Vasvári Máriska ekkor vette először az Úr vacsoráját, minekutána szokásunk szerint való mepróbálásunknak dicséretes feletekkel sokak élmélkodására eleget tett volna 10 esztendős korában. Az Úr Szent Lelke által erősitse meg őtet ebben a hitben és szentelje meg a számára.

Az anyakönyvben észlelhetők a kezdeti hiányosságok és pontatlanságot: nyílvánvalo, hogy sok adatot nem jegyeztek fel s ennek az okát Ma már nem tudjuk felderiteni. A pestisjárvány sok halottjának feljegyzése azonban Fehérgyarmat multjának egy olyan félesztendejére világít rá, amikor egész családok pusztultak ki, a tömeges halálesetek miatt két halottat fektettek egy koporsóba és az 500 halott között nyilván minden családnak volt egy, vagy több tagja. Érdemes megjegyezni, hogy tagja a halotti anyakönyvben a szegény embereknek még a nevét sem jegyezték fel, a gyermekek is általában szüleik nevén szerepeltek. Azt is meg kell említeni hogy az ”orosz” megjelölés nem nemzetiséget jelez, hanem azt hogy az illető a görög szertertású egyházhoz tartozott, amelynek éppen ugyan nem volt papja Gyarmaton, mint a romai katólikus egyháznak. Az első római katolikus plébános- Báthory Zsófia- erőszakos és sikertelen kísérlete után- csak 1750-ben kezdte meg isteni munkáját.

Rendkívül érdekes azoknak az ifjaknak a feljegyzése, akiket az Úr Vacsorájához bocsátottak: Vasvári Ódor István lelkipásztor Mariska leányával kapcsolatban megtudjuk,hogy a mai konfirmáció vizsgához a fogadalomtétel-

hez hasonló cselekmény volt s ennek ilyen korai feljegyzése ritkaság a magyar református egyházban.

Ebben az évszázadban az urasztali készletek is szaporodtak. Már 1715-ben kapott az egyház egy fehér vászon urasztali teritőt négyezetes csibkebetétekkel, horgolt csipkeszéllel. Felirata ”Isten dicsőségére tsináltam Tskonyai Györhy /gy/ hi//t/es Társa Biró Marija, Anno Doni 1715. Men, Nov.”

Hálaadásul, hogy a pestisjárvány idején betegségükből meggyógyultak, Jeremiás István és felesége, Korodi Sára vötte a F.Gy. eccleisa számára, 1743. ”

valósz

Valószinüleg ugyan ilyen okból készült egy fehér lenvászon urasztali terítő arany ezüst urihimzéssel, arany csipkével, amelynek himzett felirata. A Gyarmati Sz. Eccla-nak Isten dicsőségére ajánlja t/ ekintete/tes/ N/emes Batizi Ezsébet asszony. 1747.”

A gyülekezeti közösség is hálát adott a pestisjárvány megszüntéért, amikor egy részben aranyozott ezüst kelyhet késztettetett ezzel a felirattal: „ A fehérgyarmati reformata eccelisa tsináltatta Ao 1747.”

Az adományok sorát folytatták. Ezt két cinkanna is bizonyitja, amelynek felirata ez: „Ujitották az F.Gy.Eccla számára N. Baráth János úr és fel. Balogh Erzsébet, 1769.” A másik fedeles cinkanna felirata csak ennyi: „N. Baráth János r és fel. Balogh Erzsébet”.

Ugyanabban az évszázadban még két müvészi értékü urasztali teritőt kapott a gyülekezet:

Az egyik brokát anyag, arany urihimzéssel és csipkével, világoskék színben. Felirata: „ A Fejér Gyarmati Reformata Szent Ekklési számára készítetett, Váradi Mária. -.Mindnyájan, kik szomjohuztok , jöjjetek a vizekre vegyetek minden piz és jutalom nélkül bort és tejet.1778.”

A másik szintén világoskék, de selyem anyagon van az urihimzés arany csipkével. Szövege: „ A Fejér Gyarmati szent Ekklesia számára készitette Gacsályi Borbála, 1784.”

Jeremiás István 1759-ig látta el lelkipásztori és esperesi szolgálatát, utóda Vasvári Ódor István lelkipásztor , igy emlékezik meg róla 1762. márc. 4-én: „Magát is eltemetnék e könyv elkezdőjét, 21 esztendeig a V/enerabilis/ Tractus Esperessét és ezen Eklésiának ugyan annyi idő alatt hüséges, nagy emlékezetü Ptaedikátorát , Néhai Tiszteletes, tudós Jeremiás István Uramat. Qui Quiescat in pace! /Nyugodjék békében!/”

Jeremiás Istvánné Korodi Sára sem korábban, sem később nem található a halotti anyakönyvben. Valoszinü , hogy férje halála után más gyükelezetb, esetleges születési helyére költözött s ott temették el.

Vasvári Ódor István lelkipásztor /1759 -1774/ nevéhez füződik a templom maghosszabitása, amely a gyülekezet lélekszámának növekedése miatt vált

szükségessé. Az eredeti gótikus templom a mainak csak fele volt, a toldást jelzi a falon levő eltünthetetlen repedés. A munka előkészítését az emléktábla tanusáa szerint már Jeremiás István idejében is elvégezték, de csak V. Ódor Istvá idejében fejezték be. Ma már nem tudjuk. hogy miért kellett az épités 1794-ben az alapoktól kezdve/ "ex fundamento"/ ujra elvégezni. A két munkálatról szóló emléktáblák szövege a következő:

„Anno 1766. Solt. 28,2. Hallgasd meg az én könyörgéseinek szavát, midőn kiáltok hozzád, és midőn felemelem kezeimet a te szentséges templomodhoz."Készült ezen Isten házának mennyezeti néhai Istenben boldogult T. Esperes Jeremiás István ur, ugyan néhai boldogulz házastársa Korodi Sára, ugyan ezen nemes F.Gyarmati Reformata Szent Eklesia költségeivel T. Vasvári istván prédikátorságban és Nemes idősb. Fábián István és Szabó János uramnak kurátorságokban. Emlékezzél meg a te Temetődről a te ifjuságodnak idejében, míg a veszedelmeknek napjai el nem jőnek, és míg eljőnek az esztendők, melyekről azt mondjad: Nem szeretem ezeket! „Pr. 12,3."

„ És 54.2M. Szélesitsd ki a te sátorodnak helyét, és a te hajlékidnak kárpitjait terjesszék ki…."

Ezen Isten házának napkelet felől való felerésze ex fundemento újonnan épitettett a Fejér Gyarmati Reformata Nemes Ekklesia kegyes tagjainak adakozásokból Tiszt. Szigethi István prédikátorságában, nemz. Gésényi Sz. János és nemz. Kézi András kurátorságokba kurátorságokban, N. Fatyi ISván és mester György egyházfiságokban 1794. esztendőben. Solt. 74,2 „Emlékezzél meg a te gyülekezetről , melyet régen szerettél és melyet megváltottál: a te örökségednek részéről a SIon hegyrl. mellyen lakozol."

1:Pét:2,5. „mi is mint élő kövek épittessetek fel, hogy legyetek lelki ház, szerint papság a lelki áldozatoknak álldoztatásokra…" Rozgonyi Ferenc rector"

Mivel a H. Kiss Kálmán az 1794-i épitáésről sem tesz emlitést, csak az 1766-ban" a feliratos táblák szövege alapján arra gondolhatunk, hpgy 1766-ban régi templom uj mennyezetét készitették el gótika nélkül ugy, hogy később a toldást hozzá lehessen épiteni. Ez a toldás készülhetett el a régi mennyezet csatlakozó deszkamennyezettel az alapoktól kezdve/ „ex fundamento"/ 1794-ben.

Vasvári Ódor István egyébként „akadémikus" volt, tehát külföldi egyetemeken is tanult. 1774-ben "Gyarmatról Porcsalmára ment lakni" s további sorsa rávilágít a XVIII. század prédikátorainak életkörülményeire: H.Kiss Kálmán Porcsalmán ezt jegyzi fel róla: „1775-1783. Vasvári Ódor István akadémikus pap s e.m. ülnök/egyházmegyei tanácsbiró/. Jött Gyarmatról s 1783-ban nem marasztván, Fülpösdarócra igérkezett." Fülpösdaróc: '783-ban jött Porcsalmáról Vasvári Ódor István asszeszor, ki 1785-ben Nábrádra igérkezett." Nábrád:" '785-1788. Vasvári Ódor István , egy tudós akadónikus pap, kit a nép öregsége miatt marasztott." Ezután eltünik előlünk az

öreg prédikátor, akit valahol éppen ugy temettek el, mint A fehérgyarmaton a pestisjárvány idején 1742. november 20-án a „régen született Bányai Mihály öreg prédikátort”. Ne felejtsük el: akkor még nem volt nyugdijintézet!

A papmarasztás évszázadokon át szokásokban volt és kevés előnye mellett számos igazságtalanság és gyülölködés forrása volt. Abból állít, hogy a gyülekezet földesuri, nemesi és jobbágy tagjai évenként, változó időben kijelentették, hogy papjukat meg akarják-e tartani, vagy elküldik. Ugyanekkor a lelkipásztor is kijelentette, hogy maradni akar-e, vagy elmegy más gyülekezetbe.

Hogy a papmarasztás gyakorlata milyen visszásságokat szült, arra már céloztunk Jeremiás István esperessel kapcsolatban, akinek el kellett jönnie Szatmártból Fehérgyarmatra, pedig már 1721-ben máramarosszigeti tanár volt, aztán előbb Erdélyben, majd Técsőn volt lelkipásztor a 1731 Szatmár-Németiben hivták meg, ahol 1736-ban egyházmegyei főjegyző s 1737-ben esperes lett, Bájoki István áskálódása miatt azonban 1738, tavaszán távoznia kellett.

Még kirivóbb volt Helmeczi K. István esperes, egyházkerületi főjegyző esete, akinek 1723-ban el kellett hagynia Szatmár Karmacsi Vári Mihály lelkésztársával együtt, hogy átadják a helyüket az Erdélyből jött Solymosi N. Mihálynak és Hamvai Igó Györgynek. Még távozása után is gyalázkodó rágalmakkal illették: ”… Paptársaival s másokkal folytonosan viszálykodott, tanitása sikertelen, könyörgése buzgósága nélküli volt, a szószékre illetlen valótlan tárgyakat szokott felvinni stb. „Nos, ez az ember ár 1723-ban Nagykörösön lett lelkipásztor,1740-ben pedig dunamelléki püspöké választották. Kifogásolt egyházi beszédi a nagykőrösi iskolában megmaradtak és nem szatmáriakat igazolják, az évkönyvekben dicsérettel emlékeznek meg róla, végül pedig a kőrösiek márványtáblával örökítették meg az emlékezést.

A papmarasztás tág teret adott a személyes bosszunak és a gyülölködésnek, de csak a reformkorban- a XIX. sz. első felében- kezdték egészen megszüntetni. György József esperes 1846. máj. 17- i körlevélben elrendelni, ”hogy botrányos szokás egészben elenyésszék, az egyházközösségek és a belhivatalnokok indokolt panaszaikat és folyamodványaikat jó eleve hozzá beküldjék.”

1775-1783-ig Bosvai István volt Fehérgyarmat lelkipásztora, akiről H.Kiss Kálmán feljegyzi, hogy „a sárospataki főiskoláról jött egyenesen s igen tanult ember volt. Az egyházmegye ügyeiben 1776. julius 6-án Gyarmaton munkált egyházkerületi küldöttség egyházmegyei ülnökké /tanácsbirová/ tette, a környéken megjelenő s vizitáló egri püspök pedig maga elé rendelvén, tudományosságáért különösen megdicsérte. Végre ns. Fábián Istvánnal kellemetlen viszonya lévén, noha azt egy egyházkerületi küldöttség elintézte, mindazáltal Porcsalmára ment innen és ott halt meg 1737-ben.”

Bosvai István 1775. ápr. 24-én kezdi meg az anyakönyvek vezetését jól ol-

vasható,gondos betüivel, ami Vasvári Ódor Istvánról nem mindig mondható el. A keresztelési anyakönyv elején és a szöveg áll:

”1. Tim. 1,17.: Az örökké való Királynak, a hallhatatlan, láthatatlan, egyedül bölts ISTENnek tisztességes legyen és dicsőséges mind örökkön örökké, Ámen!

1.Ján.1,7., mert Csel. 4,12., azért Róm. 6,3-4. és Sid. 13,20-21. Ámen!

A Helvetica Confessiót tartó s valló Fejér Gyarmati Sz. Ekklésiában megkerszteltettnek számok, stb. bizonyos titulus alatt láttathatnak. NB.: A nagy N betüt tesz nemes személyt.”

A keresztelési anyakönyv első három bejegyzése:

A keresztény szülék neve s neme Gyermek Keresztatya és anya Eszt. Hó, nap

Nzetes Mándi Tamás urnak Sémuelt Tar János és Dobai 1775. ápr.24.

N. Tardi Istvánnak Zsusannát Kézi László és hitestársa márc.9

N.Gatsályi Istvánnak Évát öreg Fábián István és hitestársa jun.3.

++

Bosvai István még a távozása előtt, 1782. januárjában feljegyezte a gyarmati lelkipásztor és rector már ismertetett javadalmat, amelyet utóda, Szigethi István vezetett be az anyakönyvbe 1786.ápr.19-én, amikor ezt királyi rendelet irta elő. 1782-ben Fehérgyarmat mezőváros főhadnagya Gacsályi Ferenc, a két kurátor Kajdi Ferenc és Cató János volt.

SZIGETHI ISTVÁN 1783-1804-ig volt Fehérgyarmat lelkipásztora. H.Kiss Kálmán azt jegyzi fel róla: „tanult Debrecenben s külföldi akadémiákon, 1777-ben pappá lett Óváriban s onnan jött Gyarmatra, ahol 1788-ban egyházmegyei ülnökké lett. 1791-ben fizetését megjavitották és 1804. szept. 6-án meghalt. 1787-ben azt jegyzi meg a vizitáció, hogy Karácsony 3-ik napján a lelkésszel egyházi beszédet tartattak s igy azon napon ünnepé tették.”

Amikor Szigethi István 1783. ápr. 27-én megkezdi szolgálatát, már házas ember, hiszen máj. 4-én feleségével együtt ők a keresztszülei a N.Gacsályi Mihály Julianna lányának, máj 22.-én N. Kajdi Sándor Zsuzsánna lányának, Jun. 6-án N. Gésényi János János fiának és aug. 10-én N. Bakó Gáspár András fiának.

Viszontagságos, mozgalmas, de páratlanul tevékeny és eseményekben gazdag volt életének az itt eltöltött 21 esztendeje. Családi életének tanulságos adatait is kikerestem, de ő volt az, aki feljegyezte a II. József alatt elvégzett népszámlálás adatait s ezzel szinte páratlan betekintést adott az akkori Gyarmati életbe, az ő idejében végezték el a templom kibővitését az fundamento. Ezuttal himlőjárványok tizedelték meg a gyermekeket, különö

sen sulyos volt az 1794-es és 1798-as járvány. Tudnunk kell, hogy az ő szolgálati idejére esik a francia forradalom /1789./ és a napoleoni háboruk első fele. Az anyakönyvben ismételten találkozunk az ”insurgens” nemesi felkelő/ megjelőssel. Igyekszik az egyházi fegyelmet is gyakorolni. A gyülekezet multjának számos adatát örökitette meg.

Családi életének adatai:

1784. dec. 13. Préd. Szigethi István Sámuel fia, keresztszülök: Tiszt. Matoltsi Prédikátor Kabai Ferenc úr ás Váradi Mária.

1787. márc. 11. Préd. Szigethi Istvánnak József fia, ker. szülők: N. KAjdi István úr és Váradi Mária.

1787. március.29.Préd Szigethi István leánya, Erzsébet 5 esztendős, 8 hónapos, bucsusztatóval /tenették/

1787. ápr. 16. Prédikátor Szigethi István fia, Sámuel, 2 esztendős, 5 hónapos, bucsusztatóval.

1788.jul. 20. 140. házszám. Prédikátor Szigheti Istvánnak és Kevi Máriának Mihályt. Keresztszülők: N. Vitézölő Kajdi István úr és a Felesége.

1791.máj.25. Préd. Szigethi Istvánnak és Kevi Máriának Mihályt. Keresztszülők:N. Bakó János úr és a Felesége.

1793. Jan.15. Ezen F.Gyarmati Nemes Ekklesia Prédkátorának, Szigheti Istvánnak felesége, N. Kevi Mária 34 esztendős, prédikácóval.

1793.máj.28. Ezen F.Gyarmati Nemes Ekkleisa Prédikátornak, Szigethi a zsarolyáni prédikátor T. Szakál Mihály úr űltal copuláltatott / esketettetett/ Nemzetes Csüri István úr hajadon leányával, Juliánnával.

1796.febr.14. Préd. Szigheti István édes Annya Gál Erzsébet 79 esztendős, prédikávióval.

1797.dec.27. Ottományi prédikátor Tiszt. Sári Mihály copuláltatott Fejér Gyarmati prédikátor Szigheti István hajadon leányával, Máriával Sarolyáni prédikátor Tiszt. Szakál Mihály úr által.

1804. szept.8. Temetett T/iszteletes/ T/udós/ Szigethi István úr prédikációjával.

Elgondolkodtató ez a 12 dátum! A már itt született Sámuel 2 éves, 5 hónapos korában meghal: születitek egy másik Sámuel! Felesége, Kevi Mária meghal 34 éves korában, 1793. jan. 15-én, ő pedig ugyanez év máj. 28-án már házasságot köt Csüri Juliannával. Eltemett a 79 éves édesanyját s a következő évben férjhez adja Mária nevű leányát. Végül az ő haláláról a helyettes lelkész egyetlen sorban emlékezik megy: minden megjegyzés nélkül közli a száraz adatokat! Mennyivel kevesebben emlékezett meg Vasvári Ódori István Jeremiás István haláláról!

Szigethi Istvánnak sok gondja és teendője között arra is volt ideje, hogy 1797-től a keresztelési, esketési és temetési anyakönyvben az év elején egy egy négysoros rigmust írjon. Ezek a versek kedves színfoltjait az anyakönyvnek! A rigmusok így szólnak:

Keresztelési anyakönyv:

1797. Ezen esztendőben akik születtetnek,
E Matriculába kik fel jegyeztetnek,
Istenes életet hogyha ők követnek,
Így részesi lesznek az örök életnek!

1799. Atyák s Anyák, akik kereszteltettetek,
Akik nyolc polturát papnak fizettetek,
Keresztyéni módodn már azon legyetek,
Hogy jól nevelkedjen a ti gyermeketek!

1800. Óh ember, világára aki születtettél,
Gondold meg, emberré hogy te azért lettél,
Hogy meghalj, megtiltott almát mivel ettél,
Arra nézz hát mindég, ki fejed felett él!

1801. Akinek az Isten ád szép magaztokat,
S maga félelmében neveli azokat,
Ez veszen Istentől drága áldásokat,
Ez esztendőben hát adjon Isten sokat!

1802. Kis gyermekek! Kik megkereszteltettetek,
A fogadásokról megemlékezzetek,
Majd ha testetekkel nőni fog eszetek,
Igy lesz jövendőben mennyben a helyetek.

B.: Az 1798-as rigmus hiányzik. Ujév előtt egy héttel volt Szigethi Mária esküvője, az örömapának talán nem volt ideje. 1803-tól pedig talán már kedve sem hiszen másfél év múlva meghalt.

1787. szept. 28. Prédikátor Szigethi István fia József, 7 hónapos, himlő-ben énekszóval.

Esketési anyakönyv:

1797. Ha az uj házasok az Istent tisztelik,
Lelküket s testüket őneki szentelik,
Kívánságuk szerént életük igy telik,
Végre a jutalmat a mennyben meglelik!

1798. Az Urtól adatott értelmes feleség,
Ezen a világon legdrágább nyereség,
A Dohogó pedig igen nagy vereség,
Bőjt van ott, bár légyen bővön az eleség!

1799. Szép s jó feleséget szép s jó dolog venni,
A szépségért s a jóért nem kár messze menni,
A rossz erkölcsüért kár egy lépést tenni,
Hasznosabb legénynek anélkül el lenni.
1800. Te férfi és asszony, megemlékezzetek
Arról, hogy ti ketten egy testté lettetek;
Egy légyen tinéktek
1801. Akinek ád Isten kegyes feleséget,
Veszen az Istentől az nagy nyereséget,
A jó feleséggel érezhetni jó véget,
Ezzel nyér a férfi arany békességet!
1802. Vőlegény a Jézus, menyasszony a szent nép,
Ezt tartsa szívében, ki házasságra lép!
Lelki házasságot mutasson, mint egy kép,
Igy lesz házassága becsületes és szép.

Temetési anyakönyv:
1797. Jól hal meg, ki jól élt e földön létében,
Fel van neve az élet könyvében!
Bár teste tétessék a föld mélységében,
De lelke örvendez az egek egében!
1799. Halld meg, élő ember! Közelget az halál,
Most élsz, de az leszel, ami még nem valál!
Valamikor, akkor halál reád talál,
Óh jó Ádám apánk, almába mért falál?
1800. A kegyes ha meghal, megyen egyszeribe
A lelkére nézve az Isten csüribe.
Ugy teste is, mikor Goél áll felibe!
Élő ember, ezt tedd szembe elibe!
1801. Az halottról szokták mondani, hogy volt s nincs,
E Matrikulába élő ember se nincs!
Élj szentül, még mást is a szent életre ints,
Néked így, adataik holtod után a kincs!
1802. Hová mennek lélek nélkül való testek?
Oda, ahol minket felkerestek!
Boldog lesz lelketek, midőn földbe estek,
Idvesség dolgában ha nem lesztek restek!

1803. Nincsen itt e földön állandó városunk,
Amíg tart életünk, mik itt csak bujdosunk.
Jövendő városban élvén ha kapdosunk,
Igy orcát könnyekkel pokolban nem mosunk!

1804-ben, halála évében, már a temetési anyakönyvben sem irt rigmust a mi áldott emlékezetű Szigethi Istvánunk!
Feljegyzett azonban egyéb jellemző adatokat:
„1787. szept. 18. A 194. házszám alatt lakó Kozma Mihály leányája, Mária énekszó nélkül temettetett, mivel Kozma Mihály megharagudott, hogy akkor ne lett az harangozás, amikor kívánta, és hogy elébb temettetett a prédikáció halott."

Még sulyosabb esetről számol be az **1800**. márc. 14-i bejegyzés:

„**Botrágyi István** minden tisztességtétel nélkül temettetett el, mint a Sz. Gyülekezettnek és a Sz. Sakramentonnak megutálójy, és a Sz. Ekklésia statumainak 25. cikkelyének, és a Canonnak 77. paragraphusának ereje szerént."

Az Anyakönyv II. kötetének 16. lapján a következő bejegyzés olvasható:

„A Fejér Gyarmati Reformáta Ekklésiában pap bérfizető egész gazda szám 1 fél gazda és özvegyek 57, Summa 232.

Pap fizetése készpénz Rajnai forint 127, krajcár 30
Szekér fa 50
Szekér széna 16
A Matricula kezdődött Anno 1740.

NB.: A széna nem ugy adminisztráltatik itten, mint más Ekklésiában, hanem vagyon parochiális kaszáló mindenik fordulóra, azaz minden esztendőre egy-egy, és azoknak termése szénát hordatik bé, és némelykor többet is terem valamivel.

Pecsét helye. – F.Gyarmat, 1787. ápr. 12
Erdő Bényey László s. k.
Curator

Obs.: Ez a Specificatio lett a Felséges Királynak parancsolattyából, a Ven /erabilis/ Superendentis rendelésére. Szigethi István prédikátorságában.

II. József, a kalapos király azonban egyébként is beleavatkozik az egyház ügyeibe:

„1785. szept. 23. A Felséges Királynak, Második Józsefnek kegyelmes parancsolttyára itt szűnt meg a keresztelésért való Stolának fizetése."

„Pro momoria /Emlékezetnek okáért/: Ordinarius Szolga Bíró, Tekéntetes Költsei István úr által currentáltatott kegyelmes királyi rendeléseknek exiractusa /kivonata/ Anno 1786. febr. 13. Az Ilelvetica Confession levő papok

stolájáról Felséges Urunk illy kegyelmes rendelést tenni méltóztatott, t.i. hogy ami néni satatusban találta a kegyelmes Toelerantilis Parancsolatnak/" publicatioja, ezután is abba maradjon."

1787.márc.22-i bejegyzés:

NB.:" A megkereszteltetett gyermekeknek nem tsak atyái, ha nem szülő anyái is jegyzésekben fognak ezután vétettetni a /Venerabilis/ Superendentiának rendelésből."

Ujabb esperesi körlevél a keresztelési stoladij ügyében:

„ Tiszteletes Esperest Marcsa Mózes urnak currensének extractusa. Kötelességem szerént tartozom kegyelmeteknek im e következőket jelenti:

1-0. Hogy keresztelésért való stola ujabban és egyáltaljában megtiltatott a Királyi Felségtől: azért senki azt kegyelmetek közül a naepraesentiam venni ne merészellye, hanem minden Ekklésiában megengedtetik, hogy a prédikátor arra való nézve Contractusra mennyen az hallgatókkal, mely Contractus praemttenda informatione Tiszt., Assesor uramék által ás előtt fog véghez menni, kiket is ad 12. futuri mensis Septembris ide Szathmárra ad officio convocálok és azon napon deélelőtt okvetlen el is várok.

2-0. és 3-0.: Ezek alatt a Numerusok alatt való jelentések nem ide tartoznak.
Pecsét helye. – Szathmár, 1767. aug. 29.

Marcsa Mózes s.k.
Senior

NB.: Én vettem ezt a Currenst 1787. szept. 10-én "

Röviden A keresztelésért stóladijat nem szabad elfogadni, de a gyülekezettel stólamegváltási megállapodást lehet kötni, amelyet az egyházmegyei tanácsbirák fognak elkészíteni.
Nem tudjuk okát adni, hogy Szigethi István miért nem tesz említést az 1794-ben történt templomépítésről sem az 1740-ben, sem az 1775-ben megkezdett anyakönyvben. Egyébként mindkettőben számos maradandó értékű eljegyzés van tőle, a templomépítésről azonban csak a már idézett tábla emlékezik meg.
Szóbeli hagyomány azonban él a templomépítésről. Az épületfát a botplási Pálnki – erdőből kellett szállítani és ez az rossz utak miatt nagy nehézségekbe ütközött. Kértek segítséget Károlyi gróf tiszttartójától, de az nem adott. A gróf közbelépésére azonban a grófi gazdaságból is kaptak igásállatokat, a gyülekezet tagjai is vállalták a terhet^{S}kb. 40 pár lóval vontatták haza a tekintélyes mennyiségü épületfát. Különösen nehéz volt a penyigei Szenke gyarmati szakaszán, a Szihágyon átkelni. Sajnálatos, hogy az építésről semmiféle adat nem maradt fenn!
Annál inkább maradandó értéküek azoka feljegyzések, amelyeket Szigheti István a II.József által elrendelt népszámlálás eredményeiről készítetett. Ezt az bizonyítja, hogy haladó gondolkodású, felvilágosult ember volt, akit nem befolyásolt a maradi erők reakciós propagandája. A népszámlálás ellen ugyanis egészen a lázításig elmentek azok, akiknek nem tettek a II. József haladó intézkedései.

A népszavazást ellenző propaganda érvelt azzal, hogy a „kalapos király” emelni akarja az adót, több katonát akar szedni, az egyházi emberek pedig arra az ószövetségi történetre hivatkoztak, hogy „Dávid népszámlálásának büntetése döghalál.” /2. Sám. 24./ Az ellenséges propagandának a református lelkipásztorok közül is sokan helyt adtak, így pl. a magyargresi /Somogy m./ lelkipásztor 1784. máj. 10-én a parancsnak megfelelően bejegyezte az anyakönyvekbe, hogy „conscriptio animarum facta est” /A lelkek összeírása megtörtént/, de hogy hány lelket írtak össze, azt bűnnek tartotta volna feljegyezni. Ezzel szemben Szigethi István a népszámlálás eredményt kétszer is feljegyezte az 1740-ben megkezdett anyakönyvben, lelkiismeretesen feltűntetve minden rendelkezésre álló adatot. A két feljegyzés közül a második – javított – példányt közlöm, de mindkettőnek a bevezetést adom:

I.N.D. /=In nomine Die = Isten nevében/

A Fejér Gyarmati Szent Reformáta Ekklésiában levő lelkeknek conscriptioja /összeírása/, mely véghez ment Egyházfi Nemzetes Nagy János uram által, Szigethi István prédikátorságába 1786-ik esztendőben, júniusnak 3,5,6. napjain, és ide az Ekklésia régebbi Matriculájában bé iratot akkori Prédikátor Szigethi István által a háznak azon numerizálása szerint, amint consoribálta az egész folyamatot a királyi consriptor hadnagy Pisits József 1784-dik esztendőnek a végén és 1785-diknek az elején –

A második bejegyzés :

Eképpen summáztatott a F. Gyarmati egész conscriptio, amely tartatott Pisits József hadnagy által 1784-dik esztendőnek a végén és az utána valónak az elején. Amelyet ide bé írt Szigethi István F. Gyarmati prédikátor Ao. 1788. jan. 8-9-én. Igaz, hogy már oda feljebb be van írva ez a conscriptio ebben a Maticulában, de sok helyeken hibás lvén, szükségesnek ítéltem az originalból újonnan ide beírni, még pedig olyan tágasságokkal, hogy ennekutána az accescentiát, a decrescentiát /növekedést és fogyást/ és a változásokat lehessen inserálni /betoldani/.

A népszámlálási adatok feljegyzésének rendje a következő: házszám, család, gyermekek, lakók gyermekeikkel.

1. Seres György
Fel.: Zilahi Mária
Gyermek: József, 13 eszt.
György 10”
László 9”
János 8”
István 6”
Zsuzsánna 3”
Borbála 2”

2. Ács János
Barát Erzsébet
Gy.: János 6 eszt.

---

3. Pap Tamásné árvái:
Erzsébet 23 eszt.
Klára 21”
Lakó:

Szabó György
Szatmári Éva
Gy.: Ferenc 5 eszt.
István 2”

4.Fekete Ferenc
Szabó Erzsébet
Gy.: László 19 eszt.
Ferenc 14 ”
Sára 21
Erzsébet 17 ”
Zsuzsánna 9”

5. Az Uraság csapszékje,
zsidó lakik itt.

6. Miski Ferenc
Mándi Klára
Gy.:Krisztina 21 eszt.
József 19”
György 16”
Ferenc 14”
Mária 11”
Sándor 8”
István 5”
Lakó: Tarkányi Andrásné
Gy.: András 17 eszt.
Krisztina 15”
Mihály 11”

7. Ember István 54 eszt.
Felesége: Sára
Gy.:Zsuzsánna
férje:Fábián Bálint
Gy.:Julianna

8.Ujfalusi Gergely
Sófi Kriska
Gy.:István 3 eszt.
Sára 8”

8. Harkai Antal
Nagy Mária
Gy.: István
Erzsébet

10. Kálnoki András
Morvai Sára
Gy.:János 4 eszt.
Erzsébet 1”

11. Fülep Miklós
Felesége:Erzsébet
Gy.: László 17 eszt.
Éva 17 ”
Lakó: Kiss Erzsébet özvegy
Gy.: László
Anna

12. Kajdi Sándor
Kabai Erzsébet
Gy.:István 20 eszt.
Klára 13”
György 9”
Julianna 5”
Zsuzsánna

13. Takács Nagy János
Fábián Juliánna
Gy.: Sándor
Szolgáló:
Fábián Mária

14. özvegy Bakó Istvánné
Gy.: Ferenc 18 eszt.
Zsuzsánna 15”
György 12”

15. Gésényi János
Szabó Sára
Gy.:László 19 eszt.
Sára 16”
József 14”
Erzsébet 8”
János 3”

özvegy Gacsályi Istvánné Zsuzsánna

Gy.: István

17. özvegy Fábián Istvánné Mária
Gy.: Lajos
Felesége: Ardai Erzsébet
Gy.: István

18. Dobai József
Pap Sára
Gy.:József 15 eszt.
Sámul 5”
György 3”

19.Kézi Pál
Mostohaanya Kézi Pálné Borbála
Lakó: özvegy Macsi Zsuzsánna

Gy.: János
20. özvegy Sőtér Mária
Kisszel György úr özvegye
Felesége: Terézia

21. Balási József
Felesége:Mária
Gy.: József
Ferenc
Mária
Inas: Román György

22. Tóth Pál compossesser/ birtokostárs/
Barta Erzsébet
Gy.:Ágnes 8 eszt.
Erzsébet 4 ”
Lukács 2 ”

István
Bányai Ferencné Tót Erzsébet
Gy.: Zsuzsanna 8 eszt.
György 10 eszt.
Éva 3”
23. Szüts József
Kisszel Klára
Gy.: András
Erzsébet
Julianna

<u>Lakó:</u>
Almási Mihály mészároslegény
Felesége:Sára
Gy.:József l eszt.
Szolgáló: Almási Julius
24. András Mihály

Felesége: Erzsébet

25. Csató János
Sipos Judith
Gy.: Sára 25 eszt.
Erzsébet 9”

26. Kézi László
Tar Sára
Gy.: László 15 eszt.
Gábor 13
Zsuzsánna, férjhez ment Edétidhez
Juliánna 8 eszt.
NB.: Csekében lakik, lakó itten:
Tarr István
Felesége: Komáromi Krisztina
27.Fábián János
Varga Éva
Gy.:Éva 3 eszt.
Szolgáló: Varga Sára

28.Fábián Mihály
Elek Borbála
Gy.: Erzsébet 15 eszt.
29. Szüts Mihály
Felesége:Sára

Gy.: István házas
Felesége Bakó Zsuzsanna
Gy.:Zsuzsánna
Unoka:Tardi Zsuzsánna
Lakó: Tardi László
Ari Katalin
Ennek gyermekei:
József 9 eszt.
Dániel 11 ”
Sámuel”
31. A Vármegye háza van:
32.özvegy Sándor Józsefné Pap Katalin
Gy.: József felesége
Gitesi Sára
Gy.:Zsuzsanna 13 eszt.
László 10 ”
Krisztina 4 ”
József
Szolgáló: Varga Erzsébet
35. Bodonyi János
Botrágyi Mária
Gy.: Zsigmond 17 eszt.
János 7 eszt.
Éva, szolgál Károlyban
Mária, szolgál Debrecenben
Krisztina 3 eszt.
36.Nyiri Sándor
Dobos Krisztina
Gy.: Sándor 19 eszt.
József 15 ”
István 14 ”
Julianna 5 ”
37.Somogyi Gergely
Dopsza Krisztina
Gy.: János 9eszt.
Mihály 7”
Anna 4”
Zsuzsánna
38. Varga Mihály
Körösi Anna
Gy.: István 12 eszt.
József 7”
László 3”
Krisztina 9”
Juliánna 5”

39.Mándi János
Sipos Erzsébet
Gy.: Ferenc házas
Felesége:Garancz Éva
Gy.: József 8 eszt.
Sámuel 3 %
40.Illyési János szabó
Elek Borbála
Gy.:Mihály 13 eszt.
Terézia 6 ”
Borbála 3”
Zsuzsánna
41. Balog Mihály
Nagy Mária
Gy.: Mihály 25 eszt.

Miklós 19 eszt.
Ismét házas fia
Felesége: Koródi Terézia
Ennek gyermekei: István 7 eszt.
Terézia 3”

42.özvegy Nyiri Lászlóné
Gy.:Julianna 17 eszt.
József 10”

43.Sztankóczi László
Sinka Erzsébet
Gy.:Zsuzsánna

44.Botrágyi István
Elek Katalin
Gy.:István, házas

45. Molnár József kovács
Karmacsi Éva
Gy.:Julianna 3 eszt.
Sára 1.5 eszt.
Zsuzsánna

46.Elek Salamon
Molnár Erzsébet
Gy: Éva
Lakó: Andró Mihályné Borbála
Gy.: József 25 eszt.
Sára 20 ”
Mária 16”

47.Nagy György 19 eszt.
Imre Borbála
Gy.: György 19 eszt.
András 16”
Sára 13”
János 9”
István 5”
Julius 3”

48. özvegy Pacsó Györgyné, Erzsébet
1.Gy.:László, házas
Fel:Varga Erzsébet
Gy.: Julianna 5 eszt.
György 1.5 ”
2. fia:János,katona B.Barkó
Lovas Regementben,káplár
3.fia: József, házas

49.Németh György
Felesége megholt
Gy.:Erzsébet

50.özvegy Dániel Miklósné, Erzsébet
Gy.: Borbála, mostoha Juliánna

51.Szüts Péter
Felesége Erzsébet

52. Menesági József
Veje: Miski Ferenc
Fel.:Erzsébet
Öccse: Menesági József
Pataki Sára 14 eszt.
Szolgáló Somogyi Mária

53.Szüts István
Lengyel Erzsébet
Gy. Erzsébet 17 eszt.
János 14”

54. Lengyel György
Szatthmári Anna
Gy.: Mihály 15 eszt.
György 5 ”
Sára 11”
Mária 9”
Klára 6”
Anra 2”

55. Kancza József
56. Hajdu Ferenc
Lengyel Sára
Gy.:István 12 eszt.
57.Tar Miklós
Vég Borbála
Gy.:Imre 13 eszt.
Sára 13 ”
Juliánna 19”
Zsuzsanna 5”
58. Tar János
Porkoláb Erzsébet
Gy.:Sándor 23 eszt.
Krisztina 18”
Zsigmond 15”
Erzsébet 13”
István 8”
59.Képes Andrásné, Erzsébet
Gy.:Miklós
András
Szolgáló:Kun Zsuzsi
60.Jenei Sámuel
Bara Erzsébet
Gy.: György 4 eszt.
Lakó: Báthory András, szolgál mint igás kocsis
Fel.: Sára
61. Varga Zsuzsánna hajadon leánya
62.Özvegy Kabai Istvánné, Kánai Borbála
Veje: Erős Mihály mészáros
Fel.: Kabai Zsuzsánna
Gy.: Borbála 2 eszt.
Mihály 1”
Stromp Antal 25 eszt. mészároslegény
Szolgáló: Dániel Julianna
Szolga: Báthory András fordul elő sub No 60.
63. Fejér Sándor
Fel.:Daróczon lakik.
Gy.:György, lakik Szatmáron
István, lakik Szatmáron, mindenki mindenki varga mesterséget gyakorol.
János, szolgál Szatmáron. 13”
József 15 eszt.
64. Zsidó lakik itt: Salamon
Moyses, Fel.: Sára
Mostohafia: Salamon Sámuel
65.Hajdu István
Tar Zsuzsánna
Gy.:József 2 eszt.
Zsuzsánna 3”
Édesannya özvegy Hajdu Andrásné
Szolga.:Gere István
66.Hajdu Pálné, Krisztina
Gy.: József 24 eszt.
Imre 13”
Pál 9”
Sára 18”

67.Bátori Ferenc
Katnza Erzsébet
Gy.:István 8 eszt
68. Oláh Jánosné bába
Varga Borbála
Gy.: János 5 eszt.
László 3”
Erzsébet
Öccse: Varga István 23 eszt.

59. Somogyi Péter
Kantza Sára
Gy.: Péter 15 eszt.
József 13”
Sámuel 5”
Mária 17”
Sára 12”
60. Nagy Mihály
Nagy Mária
Gy.:Zsigmond
Napa: Nagy Miklósné
Ennek fia, István
Debreceni deák
Szolga:Biró László 17eszt.
Legény:Katona János, hozódik el Doboson.
61.Kullár János
Fel.: Éva
Gy.:István 28 eszt.
János 22 ”
György 24”
Zsellér özvegy Márton Gergélyné, Erzsébet.
Gy.: Erzsébet
László: 3/12 hónapos, illegitime született
62. özvegy: Hajdu Sámuelné
Gy.:Mária 14 eszt.
Erzsébet 12”
Ferenc 10”
Zsuzsi 4”
63.Vitéz József
Csoknyay Krisztin
Báttya: Bényei László, nőtlen,
Gecséből való
Szolga: Korponai Ferenc, hozódik elő sub No 250.
Vitéz József testvér Juliánna

74. özvegy Kloubuwsitzky Lászlóné
asszonyság, Kende Anna
Gyermekei:
1.György. Nemes szepcsi káptalanná Canonok és actualis consiliarius.
2.Antal. Házas, nemes cameralis 16 szepesi városokban, administrator és actualis consiliarius.
3.László. Nőtelen, nemes Császári Királyi ő Felesége Gróf Károlyi ő felesége Gróf Károlyi Exclja/Excellentiája/ Regmenebéli hadnagya.
4.Péter.Nemes. Plébánus Nagy Váradon.
5.József.Házas , nemes. A Felsége Királyi Magyar Helytartó Tanácsnak Secretariusa, Budán lakik.
6.Ignácz. Nőtlen, nemes. Lakik Debrecenben, a Dicasteriális Táblán, protocollista.
7.Leánya:
Éva kisasszony.
Gazdája: Tót Lukács hozodóik elő sub. Nro 75.
Konyha szolgáló: Miski Krisztina
ismét: Német Erzsébet
ismét: Német Borbála
Halász András béres
Pataki János kocsis
Fazekas István hozódik elő sub Nro 74.
Makay György
Tóth Borbála
Gy.:Borbála
András
Fazekas István 24 eszt.
Fel.:Erzsébet
Gy.:György 9 eszt.
Mihály 7”

Éva
Mária

75. Tót Lukács
Fel.:Éva
Gy.:István
György, szolgál Váradon
76.Szücs Mihály pápista
Fel.: Éva
Gy.: István nőtlen
József 7 eszt.
István 2 ”
Sára 12”
Borbála 10”
János
77.Gáti István
Filep Erzsébet
Gy.:József 7 eszt.
István 2”
Sára 12”
Borbála 10”
Erzsébet 5”
Szolga:Ördög András 15 eszt.
78.Szüts András
Varga Sára
Gy.:Miklós 13 eszt
Napa: Varga Andrásné Kozma Kata
79.Nagy Mihály 30 eszt.
Kálncki Éva
Gy.:János 6 eszt.
Éva
Zsuzsánna
60. Kézi Sámuel
Csoknyai Éva
Gy.: Lajos
Sára
61.Miski Ferenc
Farkas Erzsébet
Gy.:Erzsébet
82. Bentze József
Kardos Judith
83. Szüts János
Kovács Mária
Lakó:Boros Andrásné, Erzsébet

84. Szabó István
Serenyi Erzsébet
Gy.: Erzsébet 20 eszt.
Anna 14 ”
Éva 12”
Zsuzsanna 10”
János 8”
István 5”
Péter 2”
Sára, Kézi Pálné
Édesanya: Szabó Istvánné
85.Szüts Ferenc
Kovács Katalin
Gy.: Ferenc 22 eszt.
Gábor 15 ”
Sámuel 9”
Borbála 24”
Éva 12”
86.Agárdi Ferenc
Sós Julianna
Gy.: Zsuzsánna 1.5 eszt.
Édesanya: Agárdi István
Ennek 2. fia: Agárdi István
3. fia: György, vándorol Erdélyt mint csizmadia
4.fia: Mihály, vándorol Erdélyt mint csizmadialegény
Huga:Szarka Lidia 7 eszt.
87. Csoknyai István
Kajdi Zsuzsánna
Gy.: István 5 eszt.
László /nh. 1787. 8.13.vérhas

Terézia
Rozália
83. Szüts István özvegy
Gy.: András, 22 eszt., csizmadialegény
Mihály 15 eszt.
László 13”
Katalin 14”

Borbála 18”

Lakó: Németh Pál mehholt.
Fel.: Judith
Unoka:Nagy Ferenc 8 eszt.
89. Murka Mihály uj magyar 50 eszt.
Fel.: Judith
Gy.: Mihály, Csengerben lakik, 24 eszt.
Sámuel 17 eszt.
József 13”
György 3”
Mária
90. Krisán Ferenc uj magyar 50 eszt.
Fel.:Mária
Gy.: Ádám 5 eszt.
András 2 ”
Sára
Veje: Berki András 24 eszt.
Fel.: Éva
Gy.: László
91. Barta György
Szalkai Borbála
Gy.: Ferenc 12 eszt.
István 10”
György megholt
Rebeka
62.Hatvani József
Fel.: Terézia
Gy.: József
Ferenc
János
Antal
Juliánna
Zsuzsánna
93. Bessenyődi András pápista
Fel.: Mária
Gy.:Erzsébet
Ismét: Bónis Mihály
Fel.: Mária
Gy.: István
Napa: özvegy Beleznai Sándorné
Gy.:Beleznai György, lakik Bogdányban
János katona
István, lakik Csengerben
Unoka: Beleznai József 10 e.
Bónis András pápista
Fel.: Anna, elhagyta az urát
Gy.: György
Ferenc
Mária

94. Jósa István
Suba Sára
Gy.: István 10 eszt.
Mária 6”
Sára 2”
Márton Zsuzsánna árva
95. Musai András
Varga Anna
Gy.: István 17 eszt.
György 12”
László 10”
János 7”
Éva 6”
Julianna 8”
96. Varga András 30 eszt.
Sipos Éva
Gy.: Pál 6 eszt.
Éva 2 ”
„Mindkét gyermek meghalt vérhasban 1787. nov. 9-én./

Utána született 1788.okt.17-én Pál.
Ismét: Varga István 36 eszt.
Siket Ilona
Gy.: Julianna
97.Nagy József
Barta Erzsébet
Gy.:Pál 10 eszt.
Mária 9”
Zsuzsánna 6”
Erzsébet 4”
Éva 2”
98.Nyuzó János
Nagy Erzsébet
Gy.: György 22 eszt./+1787.11.17./
Imre 14 eszt.
János 4”
Sára 16”
Mária 7”
99. Vass István
Barta Sára
Gy.: Zsuzsánna 10 eszt.
Sára 8”
100. Nagy István
Püspöki Erzsébet
Gy.: Mihály, előhozódik Nro 154,
János 17 eszt.
Unoka: Nagy György 12 eszt.
101.Birta István
Fel.: Erzsébet
Gy.:Erzsébet 20 eszt. negesett kétszer, így ennek leánya Tót Sára,ismét második fattyu Tót István.

103. Szabó György 27 eszt.
Miski Éva
Gy.: Krisztina
Lakó: Miski Mária
Gy.: János
104.Jósa János
Tóth Mária
Gy.: Borbála
Erzsébet
Éva
Jósa Katalin
özvegy Jósa Jánosné
Ennek gyermekei:
István sub Nro 94
György, Mándon lakik
105.Makai József
Szabó Éva
Gy.: Ferenc
József
Mihály
György
Sára
István
106.Mester György
Varga Mária
Gy.: Zsuzsanna
Mária
Édesanya: Mester Istvánné
Ennek l. András 38 eszt.
előhozódik mint gazda sub Nro ?2. fia Mihály 36 e. nőtlen, lakik a Ház ura testvér öccsével.
Első Urától született Ari Ferenc házas, hozódik elő Uszkában.
107. Kézi András
Kovács Éva
Szolgáló: Szücs Katalin

Szolga: Kopis József

Ifju Kézi András
Tardi Mária
Gy.: György
János
Balázs
András

Zsigmond
Lidia
Zsuzsánna
Szolga: Tót Péter

<u>Kézi József notarius</u>
Török Sára
Gy.: József, elköltözött innen
és lakik sub Nro 119.
Mihály
Imre
Áron
Mózes
Mária
Dániel

Mursa József
Tót Zsuzsánna
Gy. András
Zsuzsánna
Tót Sára, tartja a ház gazdasz-
szonya, mint testvérét.
<u>Ismét:</u> Tót György
Szüts Erzsébet

Elpusztult.

Kis Mihály
Varga Mária
Gy.: József
Kálmán
Éva
Szolga: Tót Mihály hozodik elő
Kis Arba, Napa: Varga Mihályné
Ennek fia: Varga István
Fel.: Siket Ilona
Gy.: Julis

113. Szüts János
Fel.: Katalin
Gy.: István
Árvai Miklós jött ide
lakni ex
Nro 230., kondás.

114. Nagy Ferenc
Fel.: Mária
Gy.: Ferenc, házas
lakik Naménba.

György
János
115, Varga Ferenc
Tót Sára
Gy.: György
Ferenc
Zsuzsánna
Krisztina
Borbála
Klára

116. Horvát György
Fel.: Mária
Gy.: István
György
Krisztina
Mária
Éva
Az annya Horváth Györgyné

117. Bereczky Pál molnár
Fel.: Erzsébet
Gy.: Mária
Erzsébet
Sára
Zsuzsánna

Gy.: György
István

9. Kecskeméti Andrásné, Éva
Gy.: István
József
Krisztina
Zsuzsánna
Erzsébet
Éva Julianna

0. Ármos Ferenc
Fel.: Mária
Gy.: János
Ferenc
Juliánna
Mária
Krisztina

1. Ferenczi István világtalan
Gy.: Erzsébet
Zsellér: Tót Mihály
Veje Ferenczi Istvánnak:
Szilágyi Mihály, meghalt 1786.jul.28.
Özvegy: Borbála
Gy.: János
István
Mihály
Zsuzsánna

2. Elpusztult.

3. Fóris Péter
Fel.: Erzsébet
Édesannya: Fóris Dániel Doroka
Erzsébet.

4. Csoknyai György
Fel.: Heléna
Gy.: János
László, pataki deák
Mária
Zsuzsánna Szolga: Munkácsi Sándor

125. Mester András
Fel.: Krisztina
Gy.: József
Mária

126. Varga János
Fel.: Sára
Gy.: György
János
Ferenc
Erzsébet
Juliánna

127. Pályi István
Fel.: Sára
Gy.: István
Ferenc
László
Borbála

128. Fábián László
Nagy Sára
Gy.: László
Erzsébet
Krisztina

129. Kovács Mihályné
Gy.: István
Péter
Mihály
Márton
Erzsébet
Mária

130. Nagy György
Fel.: Éva
Gy.: Sándor
Éva
Erzsébet
Mária
Krisztina
Szolga: N. László
131. Nagy Mihály

Fel.: Erzsébet
Gy.: László
József, csizmadiainas
sub Nro 56.
Anna
Julianna

132. Birta György
Fel.: Sára
Gy.: István
György
Borbála
Erzsébet

133. Foris Sándor
Fel.: Mária
Gy.: Ferenc

134. Kálnoki Ferenc
Fel.: Sára
Gy.: József
Sára
Zsuzsánna

135. Grális /?/ Schuler Leopoldné
eő Nagysága Kállai Erzsébet
Gy.: Mária Anna Josepha
Mária Theresia Josepha
Francisca
Első férjétől született urfi T.
Bagosi János
Ttes /tekintetes/ Bagosi Sándor
kapitány úr
<u>Cselédek:</u> Tót Bálint
Muth János, Tek. Kapitány Úr
esztendős inasa
Jenei kapitány szobalány
Páter Mayer Károly
Veres Anna konyhaszolgáló
Halász Ferenc béres
Fel.: Borbála
Gy.: Zsuzsánna
Erzsébet
Tar János Béres
Fel.: Mária

136. Kőrösi János
Fel.: Anna
Gy.: János
Árva fiu: Lőrintzi
István

137. Makai Mihály
Fel.: Erzsébet
Öccse: Makai János
Sógora:Pásztor Péter

138. Roskai Sándor
Fel.: Erzsébet
Gy.: István Szigeten tanul
József
Julianna
Mária

139. Miski Pál
Fel.: Rebeka
Gy.: Erzsébet
László
Sára
Éva
Juliánna

140. <u>Szigethi István Prédikátor</u>
Fel.: Kevi Mária
Gy.: István
Mária
József /+1787.9.28./
Sámuel /ker. 1788.jul.20./

141. Domján Mihály oskolamester
tiszanánai
Bihari János Szinről való,
a Torna völgyéből

142. <u>T. Mursics Pál plebanue</u>
Szolgáló: Ács Erzsébet
Ismét: Barta Zsuzsánna

Szolga: Bónis György

143. Csetéri Demeter kereskedő
Fel.: Váradi Mária

144. Baracsi István
Fel.: Mária
Gy.: Antal
Erzsébet
Szolga: Szakács József kiasari fiu

145. A csapszék.
József Salamon zsidó
Fel.: Mária

146. Franz Mayer boltos zsidó
dessen Ehewiib /Fel.:/ Sara
Tochter /lánya/ Catharina
Sohn /fia/ József
Sára
Julianna
Sara Mayer lakik a Báttyánál
Ábrahám Mayer
Mayer Hershi
Szkakter David Praecéptor

147. Farkas Mátyás
Fel.: Juliánna
Gy.: László
Katalin
Rozália
Szolgáló: Tót Sára

148. Kantza Istvánné Lengyel Anna
Gy.: István, házas
Fel.: Mária
Ennek leánya: Borbála
2. fia: György
3. fia: Mihály